

Yttrande över utredning Ökad kompetens i säkerhetsfrågor vid universitet och högskolor

(U2024/00153)

Regeringen har anmodat Kungl. Musikhögskolan (KMH) att yttra sig över utredningen Ökad kompetens i säkerhetsfrågor vid universitet och högskolor.

KMH har yttrat sig över punkterna 7.1 och 7.2 i utredningen tidigare. Följande yttrande gäller därför övriga förslag i utredningen.

KMH instämmer i utredningens utgångspunkt att öppenhet, samverkan och internationellt samarbete är förutsättningar för hög kvalitet. Eventuella inskränkningar i öppenheten bör därför alltid vägas mot konsekvenserna de i förlängningen ger för kvaliteten. Vid internationella samarbeten behöver riskerna med dessa analyseras noga samtidigt som öppenheten bevaras i så stor utsträckning som möjligt.

Det är i utredningen otydligt vad som faktiskt menas med säkerhetsfrågor. Det anges tidigt att utredningen tar ett bredare perspektiv än endast säkerhetsskydd och att antagonistiska säkerhetshot också avses. Det är dock mycket oklart i utredningen om styrelsens uppdrag föreslås endast röra säkerhetsskydd och antagonistiska hot eller säkerhetsfrågor rent allmänt, som många gånger är en ytterst operativ fråga och inte bör vara styrelsens ansvar.

Kompetenshöjande insatser

I utredningen föreslås att försvarshögskolan ska få i uppdrag att ”i samarbete med relevanta myndigheter, utveckla och genomföra kompetenshöjande insatser för universitet och högskolor i fråga om säkerhetsfrågor. Insatserna bör i första hand riktas mot styrelsernas ledamöter och lärosätenas ledningar.”

KMH menar att säkerhetsfrågorna är av stor vikt samtidigt som andra frågor inom styrelsens ansvarsområde är minst lika väsentliga, som exempelvis kompetens i ekonomi. KMH har svårt att se varför just säkerhetsfrågorna ska få en sådan särställning vad gäller kraven på kompetens trots det nya säkerhetsläget. Förutsättningarna och behoven skiljer sig också väsentligt mellan lärosäten i landet. Om Försvarshögskolan ska få ett uppdrag är det viktigt att det riktar sig till de lärosäten som faktiskt hanterar information som har med rikets säkerhet att göra. Det är också av viktigt att kostnaderna för utbildningen inte tas av anslagen för utbildning eller forskning.

Antagonistiska genom cyberattacker kan alla lärosäten utsättas för. Det här är dock en fråga alla lärosäten arbetar mycket aktivt med redan idag och där IT-avdelningarna har särskild kompetens. Det är inte troligt att en ökad kompetens hos styrelsens ledamöter kommer att avvärja antagonistiska hot mot lärosätens IT-infrastruktur.

KMH föreslår att utredningens andra förslag där säkerhetsfrågor blir en del av introduktionen av nya styrelseledamöter och nya rektorer/generaldirektörer är ett mycket bra steg.

Stödfunktion

KMH har inte något att invända mot fortsatt utredning av en stödfunktion till universitet och högskolor. Om en sådan utredning genomförs bör ansvarsfrågan tydligt analyseras. Vad har stödfunktionen för ansvar för de råd den ger ett lärosäte?

Säkerhetsprövning och placering i säkerhetsklass

Utredaren föreslår att rektorer ska placeras i säkerhetsklass om säkerhetsskyddsanalysen visar på att lärosätet hanterar information som relaterar till rikets säkerhet. Enligt säkerhetsskyddslagen ska enbart de som behöver vara placerad i klass vara det. Det skapar dock en momet-22 situation. Säkerhetsskyddsanalysen behöver fastställas av rektor men om rektor inte är placerad i säkerhetsklass får rektor inte ta del av innehållet.

Utredaren menar att rektors behov av samtalspartner i säkerhetsfrågor gör att även ordförande bör placeras i säkerhetsklass. KMH vill påtala att det finns en samtalspartner som i de fall lärosätet hanterar säkerhetsskydd behöver vara placerad i säkerhetsklass, universitets- eller högskoledirektören.

KMH vill återigen betona att det finns en risk att betoningen av säkerhetsfrågornas vikt i relation till högskolornas övergripande uppdrag allvarligt kan rucka på fundamentet i högskolornas och universitetens autonoma

status och på så vis, genom ökad politisk styrning, transformeras till ett allvarligt hot mot den akademiska friheten.

Johannes Landgren

Kersti Hedqvist

Rektor

Högskoledirektör